

ניקוי בריכות צינון לחלב

(4) בירוש. שיפשוף יסודי במברשת של כל חלקי המתכת השרויים בתמיסת הניקוי הינו חיוני ביותר לשם ביצוע הניקוי כראוי. מברשת רכה ומשומשת תקל על הגישה לכל פינותיו הנסתרות של המיכל. אין להשתמש במטלית במקום מברשת.

לשם ביצועו היסודי של הניקוי יש לפרק לגמרי את שסתום היציאה מן המיכל. יש לברש ביסודיות את כל חלקי השסתום, את פנים המיכל, את המכסה, את הגשר, את הבוחש ואת מקל המדידה. שמור ניקונו של המיכל מבחוץ בכל עת.

(5) שטיפה. הרכב מחדש את כל החלקים במקומם ושטוף את המיכל על חלקיו במים חמים (50–54 מעלות) לשם סילוק תמיסת הניקוי. במקרה של שימוש בתמיסת ניקוי חומצית יש להקפיד במיוחד על שטיפה זו ולבצעה ביסודיות רבה. הנח למיכל לדלוף ולהתייבש כשהוא מכוסה עד סמוך לחליבה, שאז יש לעקור.

(6) עיקור. השלב הסופי בניקוי הוא השמדת כל החיידקים שעלולים להימצא בתוך המיכל. הדבר נעשה באמצעות מים חמים, קיטור או חמרים כימיים מסוימים. חומר עיקור כימי כגון הכלור, הנמכר בשמות מסחריים שונים, הינו הנוח והמעשי ביותר למטרה זו.

יש להקפיד על מילוי הוראות היצרנים כאשר משתמשים בחומר כזה כדי שהתמיסה תהיה בדיוק בעלת הריכוז הנכון. תמיסה מרוכזת מדי עלולה להזיק לכלים בעוד שתמיסה מהולה מדי לא תבצע את העיקור כראוי. לשם הבטחת הריכוז הנאות הכן תמיסת כלור טרייה מדי נקותך את המיכל.

ביצוע העיקור. ערב שניים או יותר ליטרים של מים בכלור; למטרה זו תשתמש, כאמור, בכלי גומי או פלסטיקה. הכן תמיסה המכילה 200 חלקי כלור לכל מיליון חלקי מים. רסס את התמיסה כך שכל שטחו הפנימי של המיכל יכוסה בתמיסה. פתח את ברו היציאה של המיכל על מנת שכל עודפי התמיסה יתנקזו וייצאו. שטיפה במים לאחר העיקור אינה הכרחית.

מיכלי צובר — כיצד לנקותם כדבעי בששה שלבים פשוטים וקלים לביצוע

הן כושר השתמרותו של החלב והן טעמו וניחוחו מושפעים במידה רבה על ידי מידת ניקיונם של הכלים בהם הוא מוחזק; עם התפשטות השימוש במיכלי צובר במשק יש לפתח שיטות חדשות לניקויים של הכלים החדשים.

ששת השלבים המצוינים להלן ואשר נרשמו על ידי מומחה למשק החלב מוושנינגטון מבהירים יפה כיצד יש לבצע את המלאכה כראוי.

(1) שטיפה מוקדמת. יש לשטוף היטב את מיכל האיסוף שליד ביתן החליבה מיד לאחר ריקונו. המים לצרכי שטיפה זו צריכים להיות פושרים (38–43 מעלות). שטיפה זו תרחיק את מרבית שרידי החלב מעל פני המתכת.

(2) שטיפה בתמיסת ניקוי. מים בלבד אינם מספיקים לשם ניקוי יסודי הסבונים למיניהם אינם הולמים ניקוי כלי חלב. דטרגנטים (חמרי ניקוי סינתטיים) הם חמרי ניקוי הממסים, מתחלבים ומרחיקים את כל שאריות החלב מעל פני הכלים; הם נמכרים בכל מקום ומקום בשמות מסחריים שונים ומיוצרים על ידי מספר רב של יצרנים.

יש להקפיד על מילוי הוראות השימוש של היצרן. דטרגנטים יש להוסיף אך ורק למים חמים או אף חמים מאוד. אם יש ברצונך באמת ובתמים לנקות יפה, יפה את הכלים, הקפד להרסיף את חמרי הניקוי למים ביחס הכמותי הנכון. המס תחילה את הכמות הדרושה של חומר הניקוי בתוך כלי גומי או פלסטיקה שאינם נפגעים על ידי פעולתם המאכלת של תמיסות הניקוי המרוכזות, בניגוד למתכת העלולה להיפגע.

(3) ניקוי בתמיסה חומצית. אחת לשבוע החלף את הניקוי בדטרגנט (שהוא בסיסי) בניקוי עם תמיסה חומצית; מטרתו של ניקוי זה היא להרחיק מפינותיו השונות של המיכל משקעי אבן שנוצרו על ידי השימוש במים קשים לניקוי הכלים (לאחר הניקוי בתמיסה החומצית שטוף כמתואר בשלב מס. 5). במקרה שהמים שבמשק הינם קשים במיוחד יש להתכין בניקוי זה.

לקידום הטיפוח בעדרי הבקר לחלב

השאלה של הגדרת מטרת הטיפוח חריפה באופן מיוחד בגידול הבקר בארץ משום שחסרים אנו מסורת וחינוך בכגון דא. אל לנו להשלות את עצמנו ולחשוב שבהישגי התנובה הגבוהה, בהם אנו מתפארים, ואשר זכו אף להכרה ולהתפעלות בעולם, פתרנו את כל בעיות הטיפוח של הפרה הישראלית-פרטית. ואולי הישגים אלה דווקא מחייבים לעירנות מיוחדת למען נוכל לבסס ולקיים גם בעתיד את הטוב שבהישגים אלה ובאותו זמן גם לתקן את הטעונו עדיין תיקון בעיצוב וגיבוש פרטנו. אנסה איפוא קודם כל להבהיר את סעיפיה העיקריים של מטרת הטיפוח ובהתאם לכך אנסה לציין את שיטות הברירה והמבחן הרצויים לגבי בהמות רבייה.

1. כושר ההנבה ואופיו

בהקניית כושר הנבה גבוה מבחינה כמותית התקדמנו יפה יפה, אולם לדעתי יש הכרח לשפר את מתכונת השומן, וממילא גם שאר מרכיבי החלב בחלבן של פרותינו. אין להסתפק בכמות בלבד, תוך הסחת הדעת מהאיכות. עיון קל ברשימת הפרות שהניבו מעל ל-7000 ק"ג חלב (ראה "משק הבקר והחלב", חוברת 33) יוכיח לכולנו שהגיעה השעה לתיקון המצב. מהרשימה הנ"ל הננו למדים שכ-50 פרות מבין ה-350 הניבו חלב בעל מתכונת שומן שנעה בין 2.56% ל-3.00% ועוד 211 פרות לא הגיעו אף לרמה הסטנדרטית של 3.5%. חלקי לא יהיה עם הבוקרים שמתגאים בפרות-שיא מסוג זה! אני אף מעז לפקפק ברנטביליות של פרות המניבות את ה-7000 ק"ג חלב שתכולת השומן שלו היא למטה מ-3%, וזה — משני טעמים אלה: (1) לפרה כזו חסרים למעלה מ-40 ק"ג שומן למען שבעליה יוכל לזכות במחיר החלב הממוצע, המחושב לפי תכולת שומן סטנדרטית של 3.5%; (2) פרה כזו גורמת לבזבז ניכר במזון, כי אין להניח שבסדרי ההזנה הנהוגים במשקינו מקמצים במנת המספוא שלה בהתאם לערכו האנרגטי הירוד של החלב שהיא מניבה. חלב מטיב זה גורם למעשה גם

בחירת בהמות רבייה היתה מאז ומתמיד משימה לא קלה כל עיקר, ופירכמה כבדה האחר ריות בימינו, בתקופת ההזרעה המלאכותית, כשפר אחד עשוי לשמש הורה לאלפים ולרבבות של צאצאים.

"בימים ההם", כשמטרת הבוקרים היתה מוגדרת ומבוססת לגבי טיפוח תכונות חיצוניות בעיקר (צבע, אקסטריאר וכדומה), תכונות שהתגלותן והופעתן מושפעת אך מעט מתנאי סביבה, ומשום כך קל היה לעמוד על דרכי הורשתן, אז — בחירת בהמות-רבייה היתה קלה יותר. די היה בטביעת-עין חדה של המטפח ובעיקוב קפדני אחר הצאצאים, החל מהגיל הרך, כדי להוציא משפט צדק על ערכם של ההורים לתכלית הרבייה המתוכננת.

אף על פי שגם כיום עדיין מחשיבים במידה רבה את האקסטריאר בטיפוח בקר-חלב, הרי בעשרות השנים האחרונות עלתה באופן מיוחד קרנן של התכונות הפיסיולוגיות, שדרכי הורשתן מסובכות יותר, ואשר ברובן — עצמת הופעתן נתונה להשפעת תנאי סביבה לטובה ולרעה כאחת. משום כך עלינו להודות שטרם נתגלו עד היום שיטות טיפוח והשבחה בבקר-חלב שתהיינה נוחות ובטוחות כבעבר.

אולם, על אף הקושי בציון הדרכים להשגת המטרה הנכספת בטיפוח בקר החלב, הננו נאלצים קודם כל להגדיר את המטרה, לשרטט את מסגרתה ולכוון את הפעולות בתחומי מסגרת זו, כי באין בטרה ברורה, ולו אפילו לפרק זמן מוגבל, כיצד יידע המטפח לכלכל את פיתוח עדרו ושיבוcho? כיצד יבחר בפר או באם-רבייה?

כמו כן אפשר להשיג בשוק חומרי עיקור אחרים המכילים יוד או תרכובת אמוניאק רביעורניות, יש להכנין בהתאם להוראות היצרנים ולעקר בהן כמו בתמיסת הכלור. כן שניתן לסדר עליו את כל המברשות, את המרסס ושאר אביזרי הניקוי יקל על ביצוע העבודה.

(„ווסטרן דיירי", ספטמבר 1959)